

MEGÁLLUNK

A mozgó forgalommal kapcsolatos legfőbb ismereteket röviden már áttekintettük. Most azokról a fontosabb tudnivalókról lesz szó, amelyek alkalmazására akkor kerül sor, amikor ki akarunk válni a forgalomból.

– *Mi a hasonlóság és mi a különbség a forgalomba csatlakozás és az onnan kiválás között?*

Egyik a másiknak lényegében tükörművelete. Most ha kell, folyamatos sávváltásokkal az úttestnek arra a szélére húzódunk, amelyik oldalán az utat vagy el kívánjuk hagyni, vagy ahol valamelyik sávban az egyhelyben tartózkodás megengedett.

– *Melyek a közlekedés biztonsága szempontjából legfontosabb tudnivalók?*

Törekedni kell arra, hogy az ilyen szándékot a közlekedés többi mozgó résztvevőjével időben közöljük! Mégpedig azért, hogy azok felkészülhessenek az esetleg szűkessé váló lassításra, folyosóváltásra. A fő szabály az, hogy amennyiben az úttestet nem hagyjuk el, a jobb oldalt kell erre igénybe vennünk. A kivételekről még szó lesz.

– *Miért kell ezt ennyire hangsúlyozni?*

Azért, mert a járművezetők nem kis része úgy véli, hogy a megállással és a várakozással összefüggő szabályok a többiekhez képest másodrendűek. Nagyon sok autós még csak nem is gondol arra, hogy szabálytalan megállásával, várakozásával nemcsak forgalmi torlódást okozhat, de közvetlen balesetveszélyt is teremt.

– *Hallhatnánk néhány példát?*

Gyakori, hogy az útkereszteződés előtt álló jármű miatt nem tud a másik elsőbbségadás céljából tájékozódni. Vagy a zebra előtt szabálytalanul parkoló autó miatt nem képes a járművezető és a gyalogos idejében partnerkapcsolatot teremteni.

– *Csak ezek az okai a szabálytalan megállásoknak, várakozásoknak?*

Korántsem. A tapasztalat azt mutatja, hogy egyrészt a megállással, parkolással összefüggő szabályok kimerítő ismerete nem erőssége az autósoknak, másrészt – különféle „objektív” körülményekre hivatkozva – a jól ismert szabályokat is tömegesen szegik meg.

– *Tegyük fel, hogy az autós jóhiszemű, szabálytisztelő, s így „csak” tudatlan. Ilyen esetben mire kellene különösen felhívni a figyelmet?*

Azt még a legtöbb járművezető tudja, hogy melyik tábla jelzi a megállási és melyik a várakozási tilalmat. Azt azonban már kevesebben, hogy mi a megállás és a várakozás közötti lényegi különbség. A legfontosabb: ahol tilos megállni, ott – forgalmi okokból történő megállást kivéve –, a jármű mozgását tilos megszüntetni. De mivel a jelzőtáblák hatálya csak az úttestre terjed ki, kiegészítő tábla hiányában ilyen helyeken az útpadkán meg szabad állni. Ugyanez érvényes a várakozási tilalom alá eső úttest-szakaszokra is – általában. Hasonlóképp meg szabad állni, sőt várakozni is, az úttest szélét jelző vonalon kívüli területen.

– *Manapság már nemcsak az úttesten, gyakran még a járdákon sem juthat az ember parkolóhelyhez!*

Pedig az ott parkolók jelentős része – még ha talán nem is mind tudja – tilosban várakozik. Ha a várakozásra táblával és útburkolati jellel a hatóságok nem adtak engedélyt, valamennyi, a főútvonal járdáján parkoló kocsit számíthat a büntetőcédulára. Ugyanígy azok a mellékútvonalak járdáit részben vagy egészben igénybe vevő autók gazdái is, akik a gyalogos forgalmat akadályozzák.

– *Ez azt jelenti, hogy az autók és a házfal közötti részen legalább egy gyalogosnak helyet kell biztosítani?*

Korántsem, bár sok vezető még ezzel sem törődik. Ha ez igaz volna, akkor a babakocsikkal az úttesten kellene közlekedni? Vagy a nagykorúton az embereknek libasorban kellene haladniuk? De telán hagyjuk ezt a kérdést, mert a szabálytalan parkolások okairól órákon

át lehetne vitatkozni. Egy ügyben még csak annyit: nyilvánvalóan nem kizárólag az autóvezetők felelősek azért a már-már kaotikus állapotért, amelyet ma számos nagyvárosunk központjaiban láthatunk!

– *Mit jelent az a kifejezés, hogy járművel megállni és várakozni csak szorosan az úttest szélén szabad?*

Meg kell jegyezni, hogy a fogalom értelmezése nem egységes. Ez részint érthető is, hiszen olyan szempontok is közrejátszhatnak, mint a jármű méretei, az útburkolat állapota, az útviszonyok. Általánosságban leszögezhető, hogy az úttest szélétől 30–35 cm-re levő kerékkel történő megállás még személygépkocsik esetében sem szabályszerű. Ugyanez vonatkozik a járdaszegélyektől tartandó távolságokra is.

– *Ha nem is nagy számban, de vannak olyan útvonalak, ahol az úttest jobboldalán villamospánpár van. Ilyen helyeken mikor és hogyan szabad megállni?*

Gondoljunk a folyosós szabállyal. Ha erre lehetőség van, a sánpártól jobbra kell ezt megtenni. De csak akkor, ha az álló jármű és az úttest baloldala között még egy folyosó nyitva marad. Ha az úttest másik szélén is van végpánpár: a szabadon hagyandó folyosó széle eddig terjed.

– *És ha az úttesten záróvonal van felfestve?*

Lényegében hasonló szempontok érvényesülnek itt is. Ilyen helyeken csak akkor szabad megállni, ha az álló jármű és a záróvonal közötti legalább 3 méter szélességű biztonsági sáv nyitva marad. Ugyanígyen távolságot kell szabadon hagyni az olyan keskeny utcákban, ahol az úttest mindkét szélén való megállást nem tiltja tábla. Ezekkel kapcsolatban azt is meg kell jegyezni, hogy nem követet el szabálysértést, aki úgy állt meg, hogy akkor még a 3 méter szélességű folyosó szabad volt. Ha a túloldalra később odaálló jármű ezt a folyosót leszűkíti: ez utóbbi lesz a szabályszerű. Az eredetileg szabályosan odaállt jármű vezetőjének is azonnal el kell távolítani a kocsiját, ha azt észleli, hogy másik, később szabálytalanul odaállt jármű miatt a széles járművek részére is biztonságos sáv megszűnt.

– *Záróvonal mellett tehát mindig meg szabad állni, ha a biztonsági folyosó szabadon marad?*

Egyetlen kivétellel igen, E kivétel pedig a következő: be nem látható útkanyarokban, bukkanókban vagy más olyan helyeken, ahol az álló járművet a több jármű vezetője kellő – azaz a veszélymentes lassításhoz, megálláshoz szükséges – távolságból nem észlelheti, a megállás mindig tilos attól függetlenül, hogy milyen az úttest szélessége vagy hogy van-e ott záróvonal. Az álló járművet ugyanis nemcsak a szembejövő, de a mögöttes járművezetőknek is mindig idejében észlelniük kell.

– *Már röviden szó esett az útkereszteződések környékéről. Mit kell még tudni ezekről a helyekről?*

Az útkereszteződések előtt különösen fontos a megállási tilalmak betartása. Éppen ezért nem szabad megállni az útkereszteződések előtti besorolásra szolgáló ún. járműosztályozók területén.

– *Honnan lehet tudni, hogy ez a térség hol kezdődik?*

Onnan, hogy e térségben a járművek besorolása céljából útburkolati jelek vannak felfestve. Az első ilyen nyíl jelzi a járműosztályozó kezdetét.

– *Ismert rendelkezés, hogy tilos megállni az útkereszteződésekben az úttestek széleinek metszéspontjaitól számított öt méteres távolságon belül. Ugyanígy a zebra előtt 5 méteres szakaszon belül. Olyan útkereszteződésben, ahol zebra is van, ezt a távolságot honnan kell számítani?*

Semmi esetre sem az úttestek metszéspontjaitól, hanem a zebra kezdetétől. De itt meg kell jegyezni azt is, hogy ez azt öt méteres távolság is kevés lehet, ha a többi jármű bekanyarodását az álló jármű akadályozná. Különösen szűk utcákban kell erre figyelni. Ugy kell megállni, hogy még a nagyméretű és kanyarodáskor nagy fordulást íven mozgó járművek (pl. autóbusz, kamion, pótkocsis gépkocsi) is akadálytalanul közlekedhessenek.

– *A KRESZ tiltja a vasúti átjáró előtt és után 30 méteren belül is a megállást. Ezt hogyan kell „visszamérni”?*

Mindig a megállni szándékozó járműhöz legközelebb eső sínszállót kell számítani. Fontos tudni: ha a vasúti átjáró előtt záróvonal is van, s a megálló jármű, valamint a vonal között maradna is 3 méter széles hely, az említett 30 méteres távolságon belül akkor is tilos megállni. Ez a szabály érvényét veszti akkor, ha a vasúti átjárót jelzőberendezés biztosítja. Ilyenkor közelebb is meg szabad állni, de csak úgy, hogy a megálló járműtől a jelzés zavartalanul látható legyen. Külföldre látogatóknak jó tudni: vannak olyan országok (mint például az NDK), ahol ha forgalmi okból – mint pl. a fénysorompó tilos jelzése – meg kell állni, az ún. „András-kereszt”-nél nem szabad közelebb menni a vasúti átjáróhoz.

– *Meg szabad-e állnom például azért, mert nem rendelkezem helyismerettel és egy járdán haladó gyalogostól szeretnék felvilágosítást kérni?*

Ahol a megállás bármilyen oknál fogva tilalmazott, ott ilyen indokkal sem szabad megállni. A felvilágosítás kérése ugyanis nem tekinthető forgalmi oknak. A műszaki hibából történő egyhelyben tartózkodás is csak akkor szabályos az egyébként tilalmazott helyeken, ha a hiba természete lehetetlenné teszi a más helyen vagy módon történő megállást. Ha lehet, a meghibásodott járművet is azonnal el kell távolítani a tilalom alá eső folyosóról.

– Az az érzésem, hogy sokunknak nehézséget okoz az egyirányú út menetirány szerinti bal, illetve jobb oldalának helyes értelmezése, de még inkább az ilyen útszakaszokon elhelyezett jelzőtáblák hatálya.

A követendő álláspont a következő: ilyen útszakaszon a bal, illetve jobb oldal fogalmán az úttest megfelelő szélét kell érteni. Az úttest jobbszéle az egyirányú forgalmú út jobb oldala, míg a balszél a bal oldala. Ez a felfogás irányadó akár a jelzőtáblák elhelyezése, akár a gyalogosok közlekedése, akár a járművek manőverezése szempontjából. Épp ezért kell minden esetben az útkereszteződés előtt a baloldali útszél mellé húzódnúik a balra bekanyarodni szándékozóknak. Ezeket az útszakaszokon ugyanis a baloldali útszél vagy járda jelenti a felezővonalat.

Ami a megállási és a várakozási tilalmakat jelző táblák hatályát illeti: itt azt kell először is tudni, hogy a táblák hatálya az úttestnek csak arra a folyosójára terjed ki, amelyik mellett elhelyezték. Épp ezért az egyirányú forgalmú út jobbszélén elhelyezett tilalmi tábla a baloldalon való megállást vagy várakozást nem tiltja. Olyan esetben, amikor a forgalom szervezői mindkét oldalon meg kívánják tiltani a várakozást vagy a megállást: a táblákat is elhelyezik mindkét oldalon.

– *Melyek a várakozási tilalmakkal kapcsolatos legfontosabb tudnivalók?*

Elsőként arra kell felhívni a figyelmet, hogy az öt percnél nem hosszabb idejű egyhelyben tartózkodás csupán megállásnak minősül. De csa akkor, ha a vezető a járműben vagy annak közvetlen közelében marad. Így pl. üzletbe már nem mehet be. Ebből a szempontból vezetőn kell érteni minden olyan személyt, aki az adott járműfajta érvényes vezetői engedéllyel rendelkezik, feltéve, hogy szükség esetén képes is a jármű eltávolítására. Szükségessé válhat a távozás akkor, ha más olyan jármű megállását vagy várakozását akadályozza, amelynek erre joga van. Így pl. az ún. koncentrált rakodóterületről személygépkocsival nyomban távozni kell, mihelyt oda árut szállító kocsik érkeznek. Az egyes közintézmények részére fenntartott területeiről (amit várakozási tilalmi tábla jelez) is haladéktalanul el kell vinni az autót, mihelyt a tilalom alól kivételezett gépkocsi kíván az addigi igénybe vett helyre állni. Ugyanígy akkor is, ha a távozásra rendőr szólít fel.

Jó tudni, hogy várakozásnak minősül az utasra vagy a rakodás megkezdésének lehetőségére várás csakúgy, mint a rakodás utáni adminisztrálás. Rakodni természetesen személygépkocsiból is lehet. De a személygépkocsi bármilyen indokkal – például kézbesítés – történő hátrahagyása már várakozásnak minősül. A folyamatos rakodás ideje viszont közömbös.

– *Olykor vita keletkezik az ingatlanok előtti várakozás miatt is.*

A jogszabály szerint tilos akadályozni az útmenti ingatlanra történő behajtást. E fogalomkörbe tartozik a telek, a kapualj, az udvar, a garázs. Ahol az útmenti ingatlan bejárata előtt a járda szegélyköve nem hiányzik, vagy nincs a behajtás céljára megfelelően megdöntve, ott a tilalom csak akkor érvényes, ha a rendszeres ki- és behajtásra megfelelő felirat figyelmeztet. Magánkezdeményezésből azonban az ilyen feliratnak az úttesten útburkolati jelként való elhelyezése tilos.

Keskeny utcában tilos lehet az útmenti ingatlan bejáratával szemközti oldalon is a várakozás, ha ez a ki- és behajtást akadályozza. Ugyancsak szabálytalan az a várakozási mód, amely esetén a másik jármű vezetője kocsijába csak az utasfülke felőli ajtón tud beszállni. Természetesen szabálysértő az olyan várakozás is, ami miatt az előtte, vagy mögötte parkoló kocsival nem lehet eltávozni.

Vizont nem árt tudni, hogy a tiltott helyen parkoló jármű akadályozása nem szabálysértő. Aki tehát ilyen módon kíván várakozni, helyesen teszi, ha arra is gondol, hogy eltávozásának útját esetleg a hely jogos tulajdonosa elfogja zárni. Így járhatnak azok is, akik a járdán parkolnak. A járdaszegély mellett, az úttesten szabályosan állók jogosan zárják el az útját. Ugyanez a helyzet a közintézmények részére fenntartott várakozóhelyek esetében. A kivételezett járművekkel nem szabálytalan akadályozni a jogellenesen parkolókat távozásukban.

Végül még egy igen fontos intelem: ahol a járdán egyébként megengedett a várakozás, ott is csak az 1 tonnánál nem nagyobb tengelyterhelésű járművek hajthatnak fel.

Ezzel a több mint két éve tartó eszmecsereünket a KRESZ értelmezéséről, alkalmazásáról –, befejeztük. Bizunk abban, hogy az olvasónak sikerült néhány tippet adni arra vonatkozóan, hogy a rendkívül bonyolult, nem ritkán egymásnak is ellentmondó, joghézagoktól sem mentes közlekedési szabályainkat miként lehet a jövőendő volánforgatók körében kissé közérthetőbbé tenni.

IRK FERENC

